

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	19.09.2025.a., Jõhvi
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Antti Aitsen
Ametiasutuse nimi:	Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	25930000184
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 93-1 lg 1 - § 25 lg 2
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (ik XXX)

Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja nr 25930000184, milles on XXX esitatud kahtlustus KarS § 93-1 lg 1 – § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteokatse toimepanemises, mis seisnes alljärgnevas käitumises:

XXX olles isikuks, kes on varasemalt s.o enne 07.08.2025 toime pannud Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi RSanS) § 36¹ lg 1 järgi kvalifitseeritava väärteo s.o rahvusvahelise sanktsiooni ja Vabariigi Valitsuse sanktsiooni rikkumise väheses ulatuses, taaskord teadvalt rikkus rahvusvahelist sanktsiooni rakendavates õigusaktides sätestatud keeldu.

XXX 07.08.2025 kell 13:36 üritas Narva piiripunkti jalakäijate terminali kaudu toimetada Eesti Vabariigist Euroopa Liidu välisesse riiki, s.o Venemaa Föderatsiooni, sularaha europangatähtedes summas 350 eurot. Enne tollikontrolli algust ei soovinud isik tollile suuliselt ega kirjalikult midagi deklareerida. Esmase tollikontrolli käigus oli isiku käekotist avastatud 10 eurot (10-eurone pangatäht koguses 1 tk) ning täiendava tollikontrolli käigus avastati isiku üleriiete alt, jalas olevast põlvekaitsmest kokku 340 eurot (50-eurosed pangatähed koguses 6 tk ja 20-eurosed pangatähed koguses 2 tk). Seega kokku oli avastatud ja kinni peetud 350 eurot.

Vastavalt Nõukogu määrusele (EL) nr 833/2014, 31 juuli 2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas, art 5i lg 1 kohaselt on keelatud müüa, tarnida, üle kanda või eksportida eurodes nomineeritud pangatähti Venemaale või Venemaal asuvalle füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele, sealhulgas valitsusele ja Venemaa Keskpangale, või Venemaal kasutamiseks. Seega Nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 kohaselt eurode väljavedu on keelatud.

RSanS § 3 lg 1 kohaselt on rahvusvaheline sanktsioon on välispoliitika meede, mille eesmärk on toetada rahu säilitamist või taastamist, rahvusvahelist julgeolekut, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist või muude Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja või Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamist.

RSanS § 3 lg 2 kohaselt kehtestatakse rahvusvaheline sanktsioon isiku suhtes ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni, Euroopa Liidu Nõukogu otsuse või muu Eestile kohustusi paneva õigusaktiga.

RSanS § 3 lg 3 alusel võib rahvusvahelise sanktsiooniga piirata rahvusvahelist kaubandust ja rahvusvahelisi tehinguid ning seada muid keelde või kohustusi.

RSanS § 6 kohaselt on rahvusvahelise sanktsiooni rikkumine rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmine või keelu rikkumine. Rahvusvahelist sanktsiooni rakendav õigusakt on RSanS § 9 lg 1 tähenduses Euroopa Liidu Nõukogu määrus või Eesti Vabariigi seadus, mille alusel kohaldatakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud kohustusi ja keelde. Seega on Euroopa Liidu Nõukogu määrus nr 833/2014 koos hiljem tehtud muudatustega on rahvusvaheline sanktsioon.

Lähtuvalt eeltoodust on XXX alus kahtlustada rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumises s.o. KarS § 93-1 lg 1 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteokatte toimepanemises.

KarS § 93-1 lg 1 kohaselt karistatakse rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumise eest rahalise karistusega või kuni 5 aastase vangistusega.

Käesolevas kriminaalasjas kogutud tõendite hulgas on Maksu- ja Tolliameti poolt esitatud kuriteoteade koos lisadega (läbivaatuse akt 07.08.2025, fototabel, XXX kirjalik selgitus) XXX isikut tõendava dokumendi koopia, üleandmis-vastuvõtmisakt 07.08.2025, kohtuvälise menetleja otsus väärtetasas nr 930025000308, Rahvastikuregistri väljavõte XXX kohta, karistusregistri väljavõte XXX kohta, teatis isiku keskmise päevasissetuleku ja elatusaseme kohta, XXX kahtlustatavana ülekuulamise protokoll.

Kahtlustatavana ülekuulamisel antud ütlustest nähtuvalt kirjeldab XXX enda käitumist, tunnistades temal kaasas olnud sularaha (eurodes) valdamist ning kavatsust sularaha üle riigipiiri Eestis Venemaale toimetada.

Lähtudes kriminaalasjas kogutud materjalidest, jõudis prokurör järeldusele, et XXX süü on tõendamist leidnud, ent tema süü ei ole käesoleval juhul suur.

Kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 202 lg 1 ja lg 7 kohaselt kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib kriminaalmenetluse lõpetada. KrMS § 202 lg 2 kohaselt on kahtlustatavale võimalik panna kohustuse maksta kindel summa riigituludesse või sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides või teha üldkasulikke tööd. Kohustuse täitmata jätmisel kriminaalmenetlus uuendatakse.

Eelnevast järelduvalt ei ole kahtlustatava süü niivõrd suur, et kriminaalasja tuleks lahendada ilmingimata kohtumenetluses. Samuti, kuna seadusandja on nimetatud kuriteo eest ette näinud ka rahalise karistuse, on tegemist kuriteoga, mille toimepanemisel võib isiku süüd pidada väikseks, kuna karistuse väiksemad sanktsioonimäärad viitavad ka väiksemale süüle. Süü suuruse hindamisel arvestatakse eelkõige isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, karistust kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid.

XXX on varem kriminaalkorras karistatud, Tal on üks kehtiv kriminaalkaristus. XXX karistati Viru Maakohtu Narva kohtumaja 04.10.2021 otsusega XXX KarS § 184 lg 1 järgi tingimisi vangistusega 1 aasta KarS § 73 sätteid kohaldades katseajaga 1 aasta. Isikul on üks kehtiv väärtetokaristus.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada asjaoluga, et menetluse lõpetamine pole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik, kas lähtuvalt avalikust menetlushuvist või eripreventiivsetest vajadustest. Avalik menetlushuvi puudub üldjuhul kuritegude puhul, kus isiku süü ei ole suur.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Kui inimene eksib kehtiva õiguskorra vastu nii rängalt, et tema suhtes tuleb alustada kriminaalmenetlust, järgneb üldjuhul kuriteosündmuse koosseisulise ja tõendatud teo toimepanemisele riigipoolne reageering ehk kriminaalkaristus. Samas on seadusandja jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuuniteediprintsiibi põhimõtet ja tema suhtes kriminaalmenetlus lõpetada. Seda eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine pole ilmselgelt vajalik. Oportuuniteediprintsiip on viidud seadusesse sisse paljuskorraga eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressursi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest tulenevalt menetluslikke ressursse kasutada võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigushüvede võimalikult ulatuslik kaitse.

Avalikust menetlushuvist on võimalik rääkida, kui eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on menetluse jätkamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas, kui isiku suhtes on enne uue kuriteo toimepanemist ühe aasta jooksul kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud või kui isikut on ühe aasta jooksul enne uue kuriteo toimepanemist samaliigilise süüteo eest karistatud või isik on oma muu käitumisega tõestanud, et tema edaspidise õiguskorrale tagamiseks, mida muul moel ei ole võimalik korraldada, on vajalik rakendada mõjutusvahendeid või karistusi. Avalik menetlushuvi on olemas ka siis, kui üldpreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on isiku karistamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas siis, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid.

Tegemist on sularaha (eurode) üleviimise katsega Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni, mis on sanktsioonide tõttu keelatud tegevus. Samas puudub käesoleval juhul alus väitmaks, et XXX eesmärk oli toimetada suures koguses või vahendada sularaha Venemaal elavatele talle tundmatutele kolmandatele isikutele. XXX on selgitanud, et ta on pensionär ja 07.08.2025.a ei soovinud ta välismaal viibimise ajaks jätta koju sularaha summas 340 eurot, kuna kartis selle varastamist naabri poolt. Siiski ei tähenda eelnev seda, et isik pole kuritegu toime pandud või tegemist oleks olnud süüd välistava asjaoluga.

Kuigi XXX on varem kriminaalkorras karistatud, oli tegemist teiseliigilise kuriteoga. Tema suhtes ei ole menetluses teisi pooleliolevad kriminaalmenetlusi. Kõnesoleval juhul jäi tegu katsestaadiumisse. Raskendavad asjaolud puuduvad. Kahtlustatav lubab edaspidi käituda õiguskorrale. Menetluskulud kriminaalasjas puuduvad Avalik menetlushuvi kõnesoleval juhul puudub, kuna isikule etteheidetava kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra, kui üldise väärtusmastaabi, riive heastamine ning tema õiguskorrale käitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude vahenditega kui avaliku karistamisega.

XXX on nõus võtma endale seoses kriminaalmenetluse lõpetamisega kohustuse teha 50 tundi üldkasulikke töid.

Kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku käitumist hinnates on alustatud asuda seisukohale, et KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventiivseid eesmärke on võimalik saavutada käesoleval juhul isikut kriminaalvastutusele võtmata. Tulenevalt eeltoodust leiab

prokurör, et kahtlustatava suhtes on võimalik lõpetada kriminaalmenetlus KrMS § 202 lg 2 p 2 järgi, määrates talle kohustuseks teha 50 tundi üldkasulikku tööd.

XXX on selgitatud, et kriminaalasja toimik jääb Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri kuni kohustuse täitmiseni. Kui XXX ei täida tähtajaks talle pandud kohustust, uuendab prokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasja nr 25930000184 menetlus.
2. Määratud kohustuste liik ja tähtaeg: XXX kohustub tegema üldkasulikku tööd 50 (viiskümmend) tundi. Tähtajaks määrata 5 kuud, s.o. kohustuse täitmise tähtpäev 19.02.2026.a (kaasaarvatud).
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid:
XXX juurest tollikontrollis leitud ja äravõetud sularaha (eurod), 350 eurot asub Maksu- ja Tolliameti Uurimisosakonna Ida Talituses. Sularaha tagastada KrMS § 126 lg 3 p 2 alusel XXX poolt määruse p.-s 2 märgitud kohustuse täitmisel XXX
4. Vahistuse andmed: Vahistamist ei kohaldatud. KrMS § 217 korras kahtlustatavana kinni ei peetud.
5. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
6. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata edastada XXX.
7. Kriminaaltoimik jätta hoiule Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri kuni kohustuse täitmiseni.

(allkirjastatud digitaalselt)

Antti Aitsen
ringkonnaprokurör

Olen kriminaalmenetluse lõpetamise ja määratud kohustusega nõus, olen määruse kätte saanud ning määrus on mulle tõlgitud vene keelde:

(nimi, allkiri, kuupäev)

Kriminaalmenetluse lõpetamise kohaldamisest võttis osa tõlk, keda hoiatati oma kohustuste täitmisest keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest KarS § 318 ja § 321 järgi.